

- 1.) Funkcija $f: A \rightarrow \mathbb{R}$ ima prekid u točki $x_0 \in A$ ako barem jedan od slijedeća tri uvjeta nije zadovoljen:

- a) $\exists \lim_{x \rightarrow x_0^-} f(x)$ i $\exists \lim_{x \rightarrow x_0^+} f(x)$
- b) $\lim_{x \rightarrow x_0^-} f(x) = \lim_{x \rightarrow x_0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow x_0} f(x)$
- c) $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = f(x_0)$

Objašnjenje:

- a) *Postoji lijevi limes (kada se vrijednosti x_0 približavamo s lijeve tj. minus strane na brojevnom pravcu) i u isto vrijeme postoji desni limes (kada se x_0 približavamo s desne tj. plus strane na brojevnom pravcu)*
- b) *Ovi limesi su jednaki i mogu se ujediniti u jedan limes (limes kada varijabla x teži u x_0 s bilo koje strane)*
- c) *Vrijednost limesa jednaka je vrijednosti funkcije u točki u koju varijabla x teži*

Funkcija ima:

- 1) Uklonjivi prekid – ako su zadovoljeni uvjeti pod a) i b), a nije uvjet pod c) (limesi postoje, jednaki su, ali funkcija u toj točki ima vrijednost različitu od vrijednosti limesa).
- 2) Prekid prve vrste – ako vrijedi samo a) (limesi postoje, ali nisu jednaki, vrijednost funkcije u toj točki je nebitna može biti bilo koja)
- 3) Prekid druge vrste – ako ne vrijedi ništa od navedenog (makar jedan od limesa ne postoji odnosno nalazi se u $\pm\infty$)

- 2.) Geometrijska interpretacija derivacije je koeficijent smjera tangente u točki zadane krivulje.

Dokaz ovoga zove se „Leibnitzov pristup problemu tangente na krivulju“.

Neka je $x_0, x \in D_f$ (elementi domene funkcije) i neka su međusobno različiti. Ako vrijednostima x_0 i x pridružimo odgovarajuće vrijednosti funkcija $f(x_0)$ i $f(x)$ definirali smo dvije točke.

Jednu od njih nazovimo $D(x_0, f(x_0))$, a drugu $T(x, f(x))$. Ako sada kroz ove dvije točke povučemo pravac dobit ćemo pravac koji krivulju siječe u dvije točke tj. sekantu. Koeficijent

smjera sekante određen je jednadžbom $k_{sek} = \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0}$. Ako sad točku D zamislimo kao fiksnu, a točku T počnemo duž krivulje približavati točki D u graničnom trenutku $\Delta x = 0$ pravac DT postaje tangenta. U tom trenutku koeficijent smjera tangente određen je jednadžbom

$k_{tang} = \lim_{x \rightarrow x_0} k_{sek} = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0}$. Kako je derivacija koeficijent smjera tangente u točki zadane krivulje može se pisati $f'(x_0) = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0}$.

- 3.) Derivaciju u nekoj točki krivulje definiramo kao $f'(x_0) = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0}$, dok je njena geometrijska interpretacija koeficijent smjera tangente na krivulju u zadanoj točki. (*Ostalo nije gradivo ovog kolokvija*).
- 4.) Neka funkcija $f: A \rightarrow \mathbb{R}$ u točki $x_0 \in (a, b) \subseteq A$ ima najveću ili najmanju vrijednost unutar tog intervala. Ako je derivabilna u toj točki onda je $f'(x_0) = 0$.

Objašnjenje:

Neka funkcija na nekom intervalu koji je podskup ili je jednak domeni poprima minimum ili maksimum onda je u točki ekstrema (minimuma ili maksimuma) derivacija jednaka nuli naravno ako ona postoji.

Dokaz:

Za maksimum funkcije, tangente na funkciju s lijeve strane maksimuma imaju pozitivan koeficijent smjera, a one s desne negativan. Kako se s obe strane približavamo maksimumu tako se i koeficijenti smanjuju po apso vrijednosti. S obzirom da je funkcija derivabila ako i samo ako su oba limesa jednaka logično je da će se oba susresti na nultoj vrijednosti:

$$\lim_{x \rightarrow x_0^-} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0} = L \geq 0$$

$$\lim_{x \rightarrow x_0^+} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0} = L' \leq 0$$

$$f'(x_0) = L = L' = 0$$

$$\begin{aligned} 5.) \quad |z_1 z_2| &= |z_1| |z_2| \\ |(x_1 + y_1 i)(x_2 + y_2 i)| &= |z_1| |z_2| \\ |x_1 x_2 + i(x_1 y_2 + x_2 y_1) - y_1 y_2| &= |z_1| |z_2| \\ \sqrt{(x_1 x_2 - y_1 y_2)^2 + (x_1 y_2 + x_2 y_1)^2} &= |z_1| |z_2| \\ \sqrt{x_1^2 x_2^2 - 2x_1 x_2 y_1 y_2 + y_1^2 y_2^2 + x_1^2 y_2^2 + 2x_1 y_2 x_2 y_1 + y_1^2 x_2^2} &= |z_1| |z_2| \\ \sqrt{x_1^2 x_2^2 + y_1^2 y_2^2 + x_1^2 y_2^2 + y_1^2 x_2^2} &= |z_1| |z_2| \\ \sqrt{x_1^2(x_2^2 + y_2^2) + y_1^2(y_2^2 + x_2^2)} &= |z_1| |z_2| \\ \sqrt{(x_1^2 + y_1^2)(x_2^2 + y_2^2)} &= |z_1| |z_2| \\ \sqrt{x_1^2 + y_1^2} \cdot \sqrt{x_2^2 + y_2^2} &= |z_1| |z_2| \\ |z_1| |z_2| &= |z_1| |z_2| \end{aligned}$$

$$\overline{z_1 z_2} = \overline{z_1} \cdot \overline{z_2}$$

$$\overline{(x_1 + y_1 i)(x_2 + y_2 i)} = \overline{z_1} \cdot \overline{z_2}$$

$$\overline{x_1 x_2 + i(x_1 y_2 + x_2 y_1) - y_1 y_2}$$

$$\overline{x_1 x_2 - y_1 y_2 + i(x_1 y_2 + x_2 y_1)} = \overline{z_1} \cdot \overline{z_2}$$

$$x_1 x_2 - y_1 y_2 - i(x_1 y_2 + x_2 y_1) = \overline{z_1} \cdot \overline{z_2}$$

$$x_1 x_2 - y_1 y_2 - i x_1 y_2 - i x_2 y_1 = \overline{z_1} \cdot \overline{z_2}$$

$$x_1(x_2 - i y_2) - y_1(y_2 + i x_2) = \overline{z_1} \cdot \overline{z_2}$$

$$x_1(x_2 - i y_2) - y_1 i(-y_2 i + x_2) = \overline{z_1} \cdot \overline{z_2}$$

$$(x_2 - i y_2)(x_1 - y_1 i) = \overline{z_1} \cdot \overline{z_2}$$

$$(x_1 - y_1 i)(x_2 - i y_2) = \overline{z_1} \cdot \overline{z_2}$$

$$\overline{z_1} \cdot \overline{z_2} = \overline{z_1} \cdot \overline{z_2}$$

6.) Broj e se definira na slijedeći način:

$$e \stackrel{\text{def}}{=} \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(1 + \frac{1}{x}\right)^x = \left[x = \frac{1}{t}\right] = \lim_{t \rightarrow 0^+} (1+t)^{\frac{1}{t}}$$

$$(e^x)' = e^x$$

$$(e^x)' = \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{e^{x+\Delta x} - e^x}{\Delta x} = \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{e^x(e^{\Delta x} - 1)}{\Delta x} = e^x \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{e^{\Delta x} - 1}{\Delta x}$$

{supstitucija}

$$e^{\Delta x} - 1 = t$$

$$e^{\Delta x} = t + 1 \quad | \ln$$

$$\Delta x = \ln(t + 1)$$

$$\Delta x \rightarrow 0 \Leftrightarrow t \rightarrow 0$$

$$(e^x)' = e^x \lim_{t \rightarrow 0} \frac{t}{\ln(t + 1)} = e^x \lim_{t \rightarrow 0} \left(\frac{1}{t} \ln(t + 1)\right)^{-1} = e^x \lim_{t \rightarrow 0} \left(\ln(t + 1)^{\frac{1}{t}}\right)^{-1}$$

$$(e^x)' = e^x \left(\lim_{t \rightarrow 0} \left(\ln(t + 1)^{\frac{1}{t}}\right)\right)^{\lim_{t \rightarrow 0} (-1)} = e^x \left(\ln \left(\lim_{t \rightarrow 0} (1 + t)^{\frac{1}{t}}\right)\right)^{-1} = e^x (\ln e)^{-1} = e^x \cdot 1^{-1}$$

$$(e^x)' = e^x$$

$$(a^x)' = ? \text{ uz uvjete } a > 0, a \in \mathbb{R}$$

$$(a^x)' = a^x \ln a$$

$$(a^x)' = \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{a^{x+\Delta x} - a^x}{\Delta x} = \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{(a^{\Delta x} - 1)}{\Delta x} = a^x \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{a^{\Delta x} - 1}{\Delta x}$$

{supstitucija}

$$a^{\Delta x} - 1 = t$$

$$a^{\Delta x} = t + 1 \quad | \ln$$

$$\Delta x \ln a = \ln(t + 1)$$

$$\Delta x = \frac{\ln(t + 1)}{\ln a}$$

$$\Delta x \rightarrow 0 \Leftrightarrow t \rightarrow 0$$

$$(a^x)' = a^x \lim_{t \rightarrow 0} \frac{t}{\frac{\ln(t + 1)}{\ln a}}$$

$$(a^x)' = a^x \lim_{t \rightarrow 0} \frac{t \ln a}{\ln(t + 1)} = a^x \ln a \lim_{t \rightarrow 0} \frac{t}{\ln(t + 1)}$$

$$(a^x)' = a^x \ln a \lim_{t \rightarrow 0} \left(\frac{1}{t} \ln(t + 1)\right)^{-1} = a^x \ln a \lim_{t \rightarrow 0} \left(\ln(t + 1)^{\frac{1}{t}}\right)^{-1}$$

$$(a^x)' = a^x \ln a \left(\lim_{t \rightarrow 0} \left(\ln(t+1)^{\frac{1}{t}} \right) \right)^{\lim_{t \rightarrow 0} (-1)} = a^x \ln a \left(\ln \left(\lim_{t \rightarrow 0} (1+t)^{\frac{1}{t}} \right) \right)^{-1}$$

$$(a^x)' = a^x \ln a (\ln e)^{-1} = a^x \ln a \cdot 1^{-1}$$

$$(a^x)' = a^x \ln a$$

Ili ovako:

<http://lavica.fesb.hr/mat1/predavanja/node106.html>

7.) Funkcije se mogu zadavati:

a) Tablično

- Ako je domena konačan skup; a ako nije ostale vrijednosti se određuju približno.

b) Analitičkim izrazom (pravilom) - eksplicitno

- Ovdje se za domenu uzima područje definicije funkcije dok je kodomena skup svih realnih brojeva.

c) Grafički

- Graf funkcije je skup točaka:

$$\mathcal{G}_f = \{(x, y) : y = f(x), x \in D_f\} \subseteq$$

Čita se: „Graf funkcije \mathcal{G}_f je skup svih elemenata(točaka) koje imaju svojstvo da je ipson funkcija od x, a x element iz područja definicije funkcije. Graf tj. skup svih točaka podskup je ili jednak ravnini $\mathbb{R} \times \mathbb{R}$.“

8.) Za definiciju derivacije vidi pod 3. Za geometrijsku interpretaciju derivacije vidi pod 2.

9.) Za Fermatov teorem vidi pod 4.